

Estudis Culturals

Codi: 40246

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313178 Literatura Comparada: Estudis Literaris i Culturals	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Antonio Penedo Picos

Correu electrònic: Antonio.Penedo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Aquells requerits per a ingressar al màster.

Objectius

Una comprensió transdisciplinària tant del mètode de treball com de la selecció i interacció amb els objectes d'estudi.

Competències

- Analitzar com s'ha constituït la tradició literària i quins processos literaris i culturals han tingut un paper rellevant.
- Aplicar els fonaments ideològics de l'anàlisi cultural als diferents àmbits de la crítica literària i els estudis comparatistes.
- Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
- Examinar els fonaments ideològics de les representacions culturals del gènere i la sexualitat.
- Interpretar, d'acord amb les principals metodologies d'anàlisi, els continguts temàtics i simbòlics de l'obra en funció de les seves estratègies retòriques i pragmàtiques.
- Organitzar, planificar i gestionar projectes.
- Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
- Realitzar aportacions creatives i originals en l'estudi comparatista dels textos literaris i culturals.
- Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la manifestació dels diferents rols socials i de gènere dels personatges.
2. Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
3. Connectar els diferents formats i suports estudiats (música, cinema, televisió, Internet) amb els diferents canons artístics que convoquen.
4. Enfocar els diferents objectes d'estudi cap a la seva projecció en l'anàlisi sociopolític, històric i comparat.
5. Identificar els fonaments epistemològics i els instruments conceptuals i terminològics de la tradició literària occidental.
6. Organitzar, planificar i gestionar projectes.
7. Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
8. Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

9. Valorar la interacció signe/símbol i significat/sentit en els mitologemes de les obres seleccionades per a la interpretació.

Continguts

ESTUDIS CULTURALS EN L'ERA DIGITAL: TRADICIÓ I ACTUALITAT

Dr. Antonio Penedo-Picos. Mail: Antonio.Penedo@uab.cat

1. Paràmetres i conceptes clau dels Estudis Culturals.
2. La connexió entre els Estudis Culturals i el Cànon epistemològic del segle XX: formalisme, estructuralisme, semiòtica, fenomenologia, hermenèutica i desconstrucció.
3. Ideologia i experiència estètica.
4. Ficció, Història i 'Realitat Social'.
5. El circuit de la cultura: hegemonia, marges i centralitat - Qui decideix i per què?
6. Significat i sentit, biologia, neurobiologia, corporalitat i ciències de l'esperit - Física quàntica.
7. Economia, tecnologia i (noves) classes socials.
8. Subjectivitat, identitat i "capacitació semiòtica" de la persona.
9. Ordres mediàtiques i ordres ètiques: l'obra d'art com a mediació.
10. Etnicitat, racialitat, nacionalisme i globalització - alterglobalització.
11. Sexualitat, gènere(s) i representació estètica.
12. De la societat teocèntrica als nous models urbans: el debat sobre els conceptes del sagrat i el laic - Cap a una redefinició d'allò civil i polític.
13. Mite, símbol i cànon en els nous models culturals: a) 'convergence culture', b) 'crossmedia', c) formats de televisió, cinema, videojoc i internet.

ESCENARIS: TRANSFORMACIONS I METAMORFOSIS

Dra. Núria Santamaria Roig. Mail: nuria.santamaria@uab.cat

Les arts escèniques han fet servir sovint la idea de mutació i transformació per a formular aquella refracció artística i intel·lectual que implica l'escenificació o, com a mínim, allò escenificable. Tot partint d'aquest eix conceptual, la primera sessió es vertebrarà entorn de les transformacions dramàtiques que intenten dotar d'eloqüència contemporània a allò clàssic. La segona sessió reprendrà la idea de la metamorfosi associada a una reflexió sobre llenguatges, procediments i tècniques teatrals que especulen sobre les identitats.

1. Metamorfosi d'allò textual
 1. El canó i la tradició revisitats.
 2. Préstecs, cites, traduccions i contestacions: reescriptures contemporànies dels clàssics.
 3. Teatralitats bastardes: dramàtiques paràsites i posades en escena actuals.

1. Metamorfosi d'allò corporal
 1. Ens i/o embolcalls:

i. Intèrprets i accionistes.

ii. Disfressa i nuesa.

1. Identitats dinàmiques i alquímies de la identitat: transformisme, fregolisme i travestisme.

Bibliografia provisional:

Abirached, R. (1994) *La crisis del personaje moderno*, Madrid: Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena en España.

Abuín, A. (2006) *Escenarios del caos*, Valencia: Tirant lo Blanch.

AADD (2011) *Repensar la dramaturgia, errancia y transformación*, Murcia: Cendeac.

Fischer-Lichte, E. (2011) *Estéticas de lo performativo*, Madrid: Abada.

Lehmann, H.T. (2013) *El teatro postdramático*, Murcia: Cendeac.

Sánchez, J. A. (2007) *Prácticas de lo real en la escena contemporánea*, Madrid: Visor.

ESTUDIS CULTURALS LLATINOAMERICANS

Dra. Beatriz Ferrús. Mail: Beatriz.Ferrus@uab.cat

1. La crítica llatinoamericana: genealogia d'inclusions i exclusions.
2. Els estudis culturals europeus i la relectura continental.
3. Postcolonialisme, subalternitat, estudis de gènere i altres categories concomitants.
4. Els diàleg amb els Estats Units.
5. Estudi de casos: "La guerra de les imatges: de la Malinche a la marcocultura".
6. Estudi de casos: El boom com a objecte cultural.
7. Conclusions.

ONTOLOGIA DEL "COSIR I CANTAR"

Dr. Martín Mora. Mail: Martin.Mora@uab.cat

Temari:

Haute couture o l'Ésser com a camisa de força.

Prêt-à-porter o l'Ésser com a *performance* immanent.

Dépêche Mode o l'Ésser com a ontologia de rentar i utilitzar.

DIY (Do it Yourself) o el Ser com a posada en escena de reciclatge.

RI seminari abordarà les relacions entre cos, moda, cultura quotidiana i ontologia. En realitat, és un pre-text per abordar, lliurement i estètica, dos grans temes, un de frívol i l'altre de transcendent: l'Ontologia com a una frivolitat i la vestimenta com a allò transcendent. Així que muntarem una passarel·la virtual amb elements de vestimenta per a divagar entorn de les formacions de l'ésser, tot revisitant exemples de la música, el vídeo, el *bodyart* i l'art contemporani en sentit trivial.

POÈTIQUES DE LA FI DEL MÓN: TRÀNSITS PELS UNIVERSOS DISTÒPICS

Dr. Iván Gómez García Mail: ivangg@blanquerna.url.edu

Presentació de les sessions: Historiadors i economistes solen recordar-nos que ells no se n'ocupen del futur, per tractar-se de quelcom desconegut e imprevisible. Però no són pocs aquells que han volgut imaginar, des de el terreny de la ficció, com serà aquest futur que ens espera. Autors tan diversos com Aldous Huxley o William Gibson han explorat les implicacions del nostre futur a través d'obres capitals, donant a llum un subgènere dintre de la ciència ficció, la distopia, que s'ha mostrat com a un dels més actius i recurrents dintre del cinema i la literatura. A través d'aquestes sessions explorarem les implicacions polítiques d'una sèrie d'obres essencials del gènere distòpic, mitjançant l'estudi comparat de cinema i literatura, i analitzant amb detall les idees i posicionaments que autors de referència han elaborat al llarg de l'últim segle. La distopia funciona no només com a avís (in)evitable futur, sinó com a diagnòstic crític del nostre present més immediat. És per això que l'objectiu de l'estudi no és únicament traçar una cartografia del gènere de les distopies, sinó explorar com, a través de la imaginació, aquestes obres han pensat el futur, han elaborat un discurs sobre el nostre present i s'han posicionat sobre temes essencials dintre del nostre panorama cibercultural.

Contingut de les sessions: Poètiques de la Fi del Món: Trànsits pels universos distòpics.

1. Utopia: La qüestionada idea sobre un futur millor.
2. Dels regnes (im)perfectes: el topos d'una vida bona.
3. L'era del turbocapitalisme: una contrageografia del capital "fràgil".
4. L'infern d'un món mecanitzat: distopies clàssiques (d'Orwell a Bradbury).
5. El cyberpunk com a imatge (interior) del capital (de J.G Ballard a William Gibson).
6. (Dat)Apocalypse Snow: el món sepultat per la informació.
7. Industrialització, modernització i racionalitat: Exposats a la vida urbana.
8. La ciutat com a sistema mergent: entorns urbans i informació.
9. Sobre la fi del progrés: poètiques de la fi del món.

Bibliografia

- Baccolini, R., Moylan, T. (eds.): Dark Horizons. Science Fiction and the Dystopian imagination. New York: Routledge, 2003.
- Barber, S.: Ciudades proyectadas. Cine y espacio urbano. Barcelona: Gustavo Gili, 2006.
- Brockman, J. (ed.): Los próximos cincuenta años. El conocimiento humano en la primera mitad del siglo XXI. Barcelona, Kairós, 2004.
- Brockman, J. (ed.): El nuevo humanismo y las fronteras de la ciencia. Barcelona: Kairós, 2007.
- Buck-Morss, S.: Mundo soñado y catástrofe: La desaparición de la utopía de masas en el Este y el Oeste. Madrid: Antonio Machado, 2004.
- Catalán, M.: El prestigio de la lejanía. Ilusión, autoengaño y utopía. Barcelona: Ronsel, 2004
- Dahrendorf, R.: Conflicto social moderno. Madrid: Mondadori, 1990.
- Davis, E.: Techgnosis. Myth, magic and mysticism in the age of information. London: Serpents Tail, 2004.
- Domingo, A.: Descenso literario a los infiernos demográficos. Barcelona: Anagrama, 2008.
- Fernández Buey, F.: Utopías e ilusiones naturales. Mataró: El Viejo Topo, 2007.
- Kluitenberg, E.: Delusive Spaces. Essays on Media, Culture and Technology. Rotterdam: NAI Publishers, 2008.
- Kosko, B.: El futuro borroso o el cielo en un chip. Barcelona: Crítica, 2000.
- Molinuevo, J.L.: Humanismo y Nuevas Tecnologías. Madrid: Alianza, 2004.
- Molinuevo, J.L.: La vida en tiempo real. La crisis de las utopías digitales. Madrid: Biblioteca Nueva, 2006.
- Nicholas Taleb, N.: El Cisne Negro. El impacto de lo altamente improbable. Barcelona: Paidós, 2010.
- Nicholas Taleb, N.: Antifrágil. Las cosas que se benefician del desorden. Barcelona: Paidós, 2013.
- Ryan, M.L.: La narración como realidad virtual. Barcelona: Paidós, 1999.
- Sennett, R.: Vida urbana e identidad personal. Barcelona: Península, 2001
- Sloterdijk, P.: Esferas III. Espumas. Esferología plural. Madrid: Siruela, 2006.
- Wegner, Phillip E. (ed.): Imaginary Communities. Utopia, the Nations, and the Spatial Histories of Modernity. Berkeley: University of California Press, 2002.

Metodologia

Cada sessió i cada docent aplicarà diferents enfocaments metodològics, sempre des de la coherència interna que suposa la pràctica dels Estudis Culturals.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
participación proactiva en el módulo	110	4,4	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació consistirà en tres tipus de aportacions: 1. La assistència continuada mitjançant la participació proactiva en classe; 2. La presentació d'una recensió de cinc pàgines sobre alguns dels discursos presentats per al professorat (elecció lliure); la presentació d'un treball final del mòdul on s'integrin i reflexionin de manera coherent les qüestions, nocions i perspectives plantejades durant el curs. La qualificació final serà el resultat ponderat de les tres aportacions.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
preparación trabajo final de módulo	60 %	140	5,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

En la guia resta explicitada la bibliografia corresponent.